

Representantforslag 42 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentanten Rasmus Hansson

Dokument 8:42 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentanten Rasmus Hansson om å trekke Statens pensjonsfond utland (oljefondet) ut av kullselskaper

Til Stortinget

Bakgrunn

Forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) (oljefondet) i lys av klimaendringer har vært gjenstand for stor oppmerksomhet så langt i denne stortingsperioden.

Flere forslag har vært behandlet:

- Miljøpartiet De Grønnes forslag i trontaledebatten 2013 om å trekke fondet ut av kull- og tjæresandinvesteringer.
- Representantforslag fra stortingsrepresentantene Snorre Serigstad Valen, Karin Andersen, Bård Vegar Solhjell og Heikki Holmås om å fase ut investeringene i fossil energi i Statens pensjonsfond utland, jf. Dokument 8:6 S (2013–2014).
- Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jonas Gahr Støre, Marianne Marthinsen og Torstein Tvedt Solberg om å utrede Statens pensjonsfond utlands investeringer i kullselskaper, jf. Dokument 8:16 S (2013–2014).
- Meld. St. 19 (2013–2014) om forvaltningen av Statens pensjonsfond, hvor det ble stemt over 11 ulike forslag, jf. Innst. 200 S (2013–2014).

I forbindelse med behandlingen av forvaltningsmeldingen vedtok Stortinget å sette ned en ekspertgruppe (Schanke-utvalget) som skulle vurdere Statens pensjonsfond utlands investeringer i kull- og petroleumsselskaper, jf. Innst. 200 S (2013–2014).

Utvalgets rapport ble overrakt finansminister Siv Jensen 3. desember 2014 og anbefaler «ikke en automatisk utelukkelse av alle kull- og petroleumsprodusenter fra fondet».

Forslagsstiller konstaterer at dette er i strid med flertallets gjentatte holdning om at Statens pensjonsfond utland bør trekke seg ut av kullinvesteringer, som uttrykt senest i debatten om forvaltningsmeldingen i juni 2014. Forslagsstiller mener dette tilsier at saken må tas opp på nytt i Stortinget. Spesielt gjelder dette med tanke på de pågående forhandlingene fram mot en ny global klimaavtale i Paris i 2015, hvor endringer i oljefondets investeringsmandat vil være et av de mest betydningsfulle bidragene Norge kan komme med.

Tunge aktører trekker seg ut av kull

En rekke ledende finansaktører har den senere tid trukket seg ut av kullinvesteringer og i flere tilfeller fossile investeringer generelt. Store globale finansaktører som blant annet HSBC, Bank of England, Standard & Poor og Citibank har alle understreket risikoen som ligger i å ha omfattende investeringer i kull. Carbon Tracker har publisert en rekke rapporter om den omfattende finansielle risikoen knyttet til investeringer i fossil energi og i særdeleshet kull.

1. desember 2014 annonserte KLP at de selger seg ut av 27 kullselskaper, med henvisning til at disse selskapene er for tungt eksponert i kull. KLP har i første omgang satt grensen for kullselskaper til selskaper «som i siste rapporterte regnskapsår hadde 50 pst. eller mer av sine inntekter fra kull». Begrunnelsen for uttrekk er:

«at investorer som KLP velger å trekke seg ut av kullselskaper sender et viktig signal om fremtidens finansiering og er et insitament for selskaper til å øke inntekter fra andre kilder enn kull».

Flere andre norske finansaktører, herunder Storebrand, har gjort tilsvarende grep tidligere.

I sin siste rapport viser FNs klimapanel til at det er nødvendig å redusere investeringene i fossile energiselskaper med om lag 30 mrd. dollar per år i flere tiår fremover for å nå togradersmålet. På klimatoppmøtet i New York i september 2014 var FNs generalsekretær Ban-Ki Moon klar i sin tale om at store pensjonsfond må trekke ut sine investeringer i fossile energiselskaper.

I september 2013 ble Norge sammen med USA og de nordiske landene enige om å ikke bidra til å finansiere nye kullkraftverk i utlandet og å bidra til at andre land og investeringsbanker gjorde det samme.

Kvantitative og kvalitative kriterier for kullselskaper

Under høringen i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:16 S (2013–2014) i januar 2014 ble det klart at et avgjørende spørsmål for uttrekk av kull er hvilke kriterier som legges til grunn for å definere et kullselskap.

Yngve Slyngstad, administrerende direktør i Norges Bank Investment Management (NBIM), opplyste under høringen om at fondets samlede investeringer i selskaper som utelukkende drev med kullgruver, var på om lag 2,6 mrd. kroner ved utgangen av 2012. Dersom gruveselskaper som også driver med kull samt kullbasert kraftproduksjon inkluderes, ble totalen 116 mrd. kroner.

I mandatet for Schanke-utvalget inngikk det også å gi råd om mulige kriterier for eventuell utelukkelse av kull- og petroleumsselskaper. Utvalget har tolket mandatet til å anbefale å inkludere et kriterium om «aktivitet som er skadelig for klimaet» i fondets eksisterende retningslinjer for observasjon og utelukkelse. Den nærmere tolkningen og anvendelsen av dette kriteriet foreslås overlatt til Etikkrådet.

Forslagsstiller mener det er positivt å inkludere klimaskadelig aktivitet som et kvalitativt kriterium for uttrekk, selv om det åpenbart må presiseres nærmere hvilke handlinger eller unnlatelser som skal lede til uttrekk.

Samtidig mener forslagsstiller at dette ikke er tilstrekkelig. I tillegg til kvalitative kriterier trengs det klare, kvantitative kriterier for selskapers kulleksponering som skal gi grunnlag for automatisk uttrekk.

Forslagsstiller viser til at det finnes flere ulike forslag til slike kriterier:

- a) KLP har iverksatt uttrekk av alle selskaper som har 50 pst. eller mer av sine inntekter fra kull.
- b) WWF har i sine innspill til Schanke-utvalget foreslått å legge et tilsvarende kriterium til grunn for kullgruveselskaper, mens de for energiselskaper foreslår å legge karbonintensitet per produserte kraftenhet og/eller vurdering av selskapets andel av kull i elektrisitetsmiksen sett sammen med selskapets andel av fornybar energi i elektrisitetsmiksen, i tillegg til å åpne for kvalitative vurderinger av selskapets fremtidige strategi.
- c) Den tyske organisasjonen Urgewald, i samarbeid med Fremtiden i våre hender og Greenpeace, har foreslått å legge følgende sett av kriterier til grunn for uttrekk: i) selskaper som har minst 30 pst. av sine inntekter fra kull, ii) som produserer mer enn 22 millioner tonn kull per år, iii) selskaper med store investeringer i kull-til-olje eller kull-til-gass, iv) eller selskaper med store utvidelsesplaner i kullsektoren.

Ifølge en rapport som Urgewald, Fremtiden i våre hender og Greenpeace presenterte på Stortinget 25. november 2014, vil kriteriene som beskrevet i alternativ tre ovenfor innebære uttrekk på i størrelsesorden 82 mrd. kroner, gitt oljefondets portefølje ved utgangen av 2013. Disse kullselskapene står ifølge Urgewald for 41 pst. av verdens samlede kullproduksjon.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen varsle i vårens forvaltningsmelding at Statens pensjonsfond utland skal trekke seg ut av kullselskaper, basert på kvantitative kriterier for hvor tungt selskapet er eksponert i kull.
2. Stortinget ber regjeringen foreslå i forvaltningsmeldingen om Statens pensjonsfond utland at fondets retningslinjer for observasjon og utelukkelse skal utvides med «aktivitet som er skadelig, for klimaet», basert på risikovurdering opp mot togradersmålet.

4. desember 2014